

Stanovisko Panelu mládeže MŠMT

K participaci mladých lidí na krajské a lokální¹ úrovni ve veřejné správě

Participace mladých lidí ve veřejném životě je základním předpokladem fungující demokracie. Mladí lidé mají právo podílet se na rozhodování o otázkách, které se jich týkají – a zároveň mají co nabídnout: své zkušenosti, pohledy, nové nápady a motivaci zlepšovat své okolí. Přesto se často setkáváme s tím, že jejich zapojení je formální, nefunkční nebo zcela chybí.

Toto stanovisko vzniklo jako společné vyjádření mladých lidí zapojených do Panelu mládeže MŠMT a navazuje na naše vlastní zkušenosti, diskuse a příklady dobré i špatné praxe z celé České republiky.

NAŠE STANOVISKO:

Panel mládeže MŠMT apeluje na veřejné instituce na krajské a lokální úrovni, aby oficiálně zakotvily nástroje podporující participaci mládeže v rozhodovacích procesech, například členství v oficiálních orgánech, občanská shromáždění, digitální občanství, participační rozpočty a parlamenty mládeže. Zároveň doporučujeme jmenovat pověřené kvalifikované koordinátory, kteří budou řídit participaci mladých lidí v obcích, krajích i školách. Přínosem pro instituce bude relevantní zpětná vazba od občanů, posílení důvěry ve stát, efektivní využití prostředků, aktivizace občanů a bližší vztah k lokální samosprávě. Přínosem pro mladé lidi bude zvýšení motivace, získání zkušeností a posílení kompetencí pro budoucí aktivní život ve společnosti.

Co vnímáme jako hlavní problémy?

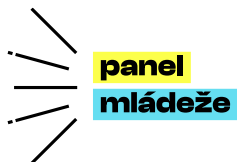
🚫 **Předsudky a věková omezení** – mladí lidé jsou někdy vnímáni jako „nekompetentní“ kvůli věku.

💬 **Mezigenerační propast** – chybí prostor pro dialog a vzájemný respekt mezi mladými a dospělými.

❓ **Neinformovanost a nízká viditelnost možností** – mladí často nevědí, jak a kde se mohou zapojit.

⚙️ **Nedostatečná podpora ze strany škol a institucí** – chybí personální kapacity, prostor ve výuce, metodická i finanční podpora.

¹ V tomto textu je výrazem „lokální úroveň“ míněna úroveň místní, tedy úroveň obcí a měst. Lokální (místní) úroveň představuje nejnižší vrstvu veřejné správy, ve které probíhá rozhodování o záležitostech přímo dopadajících na každodenní život obyvatel – například v oblasti školství, komunitního plánování, kultury či správy veřejného prostoru.

✗ **Uzavřenost institucí a chybějící legislativa** – participace není systémově ukotvena, závisí na ochotě jednotlivců.

✚ **Stranická propojenost** – politika může být vnímána jako nedostupná nebo znevěrohodněná.

Co považujeme za funkční nástroje?

💰 **Participativní rozpočty** – transparentní způsob, jak mohou mladí ovlivnit dění ve svém okolí.

🗳️ **Parlamenty mládeže a poradní orgány mládeže** – oficiální struktury s návazností na místní nebo krajské samosprávy.

👤 **Členství mladých lidí v rozhodovacích orgánech** – například ve výborech nebo komisích s přímým vlivem.

🗣️ **Občanská shromáždění a veřejná setkání** – prostor pro vyjádření názorů a návrhů.

💻 **Digitální občanství a online nástroje** – ankety, sociální sítě, interaktivní platformy, videa.

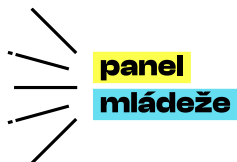
📢 **Informační kampaně** – srozumitelný přístup k informacím, jak a proč se zapojit.

🏆 **Soutěže a projektové výzvy** – motivace k zapojení a rozvoji nových nápadů.

Co navrhujeme?

🔔 **Panel mládeže MŠMT vyzývá samosprávy, instituce a zřizovatele škol**, aby:

1. **Oficiálně ukotvily struktury mládeže** – včetně parlamentů mládeže, poradních orgánů a občanských shromáždění.
2. **Podpořily vznik pozice koordinátora participace** – kvalifikované osoby, která podporuje zapojení mladých ve škole, obci, kraji.
3. **Zlepšily mezigenerační dialog** – např. skrze společné workshopy, veřejné debaty a mentoringové aktivity.
4. **Informovaly mladé lidi srozumitelně a pravidelně** – využitím kanálů, které mladí sledují (sociální sítě, videa, školní nástěnky).
5. **Vytvořily příležitosti pro zapojení a sdílení zkušeností** – přístupné různým skupinám mladých včetně těch, kteří bývají opomíjeni.

Co tím získají mladí lidé a co společnost?

Přínos pro mladé lidi:

- ✓ nové zkušenosti (veřejné vystupování, tvorba projektů, vedení skupiny),
- ✓ rozvoj občanských, komunikačních a organizačních kompetencí,
- ✓ posílení důvěry ve vlastní schopnosti i ve veřejné instituce.

Přínos pro společnost a instituce:

- ✓ relevantní zpětná vazba od mladých občanů,
- ✓ aktivizace veřejnosti a větší zapojení komunity,
- ✓ efektivnější využívání veřejných prostředků,
- ✓ zlepšení prostředí obce a posílení důvěry ve stát.

Co podporujeme – Ideální stav:

Na krajské i místní úrovni veřejné správy je participace mladých lidí samozřejmou součástí rozhodovacích procesů. Parlamenty mládeže, občanská shromáždění a další instituty, do nichž jsou zapojeni mladí lidé, mají oficiální postavení a reálný vliv. V každé větší škole, obci i kraji působí kvalifikovaný koordinátor participace, který iniciuje zapojení mladých lidí a poskytuje jim podporu. Školy, obce i kraje komunikují mladým lidem možnosti jejich participace, využívají digitální nástroje a vytvářejí participativní rozpočty. Mladí lidé vědí, kde se mohou zapojit – a vědí, že to má smysl.

Díky otevřenému mezigeneračnímu dialogu a systematické podpoře ze strany škol a samospráv jsou mladí lidé vnímáni jako rovnocenní partneři. Získávají konkrétní zkušenosti, dovednosti a sebevědomí pro aktivní občanský život. Veřejné instituce těží z relevantní zpětné vazby, vyšší důvěry a větší angažovanosti komunity. Participace mládeže už není výjimkou – je standardem, který přináší lepší rozhodnutí, silnější demokracii a živější občanskou společnost.

V Praze dne 15. 9. 2025

Panel Mládeže MŠMT